

Електронне наукове фахове видання "Ефективна економіка" включено до переліку наукових фахових видань України з питань економіки (Наказ Міністерства освіти і науки України від 29.12.2014 № 1528)

**Ефективна
ЕКОНОМІКА**

Дніпропетровський державний
аграрно-економічний університет

№ 8, 2013 [Назад](#) [Головна](#)

УДК:338.3

*О. Ю. Палант,
кандидат економічних наук,
старший науковий співробітник НДІ правового забезпечення інноваційного розвитку України, м. Київ*

АНАЛІЗ ВИТРАТ НА ВИРОБНИЦТВО ПРОМИСЛОВОЇ ПРОДУКЦІЇ МАШИНОБУДУВАННЯ

*О. Palant,
PhD, Senior Research Fellow legal support of innovative development of Ukraine, Kyiv*

ANALYSIS OF THE COSTS OF MECHANICAL ENGINEERING INDUSTRIAL PRODUCTION

У статті проведено дослідження сучасного стану машинобудівного комплексу в умовах нестабільного розвитку економіки України, проаналізовано основні показники діяльності та висвітлено основні проблеми та перспективи розвитку галузі.

In this article it is presented the researches of the current state of engineering complex in an unstable economy of Ukraine, analyzed the main performance indicators and highlighted the main problems and prospects.

Ключові слова: промисловий комплекс, машинобудівна галузь, стан, тенденції розвитку, операційні витрати.

Keywords: industrial complex, engineering Industry, the status, trends, operational expenses.

Постановка проблеми. Машинобудування відіграє визначальну роль не лише для багатьох галузей господарства, але й значною мірою забезпечує рівень економічного розвитку країни. Особливості галузі: наукоємність, трудомісткість, металомісткість, кооперування.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Теоретичні та методичні аспекти актуальних проблем економіки машинобудівного підприємства одержали в роботах відомих українських економістів: В. Ареф'єва, Б.М. Данилишина, Т.О. Жуковської, Я.В. Кудрі, Н.Л. Любченко, Ю.О. Терлецької, та Ю. В. Ткаченко та інших [1-5]. І хоча в працях науковців розглянуто різні проблеми та напрями розвитку машинобудівних підприємств проте постійний аналіз витрат на виробництво, обсягів виробництва промислової продукції машинобудування та перспектив розвитку машинобудівної галузі потребує подальшого дослідження, що і є метою даної статті.

Виклад основного матеріалу дослідження. На машинобудівний комплекс України припадає понад 40 % усього промислово-виробничого потенціалу індустріального виробництва; частка продукції комплексу в загальному обсязі продукції промисловості становить 29 %. Машинобудівний комплекс належить до трудомістких галузей промисловості, про що свідчать співвідношення зайнятих у ньому та обсяг виробленої продукції. Водночас машинобудування належить до металомістких галузей. На 1 т готової продукції воно витрачає 1,3—1,5 т металу, а в цілому машинобудівний комплекс споживає третину прокату, 40% чавунного і понад 65 % сталю литва, що їх випускає металургійна промисловість України.

У складі реалізованої промислової продукції в 2008-2011рр. продукція машинобудівної галузі займає приблизно десятю частину загального обсягу.

Так у 2008 році частка продукції машинобудівної галузі становить 13,3%. Протягом наступних років суттєвих змін не відбувалося, у 2009-2010рр. спостерігався незначний спад з поступовим відновленням в подальшому. Отож частка продукції машинобудування у 2009р. – 10,6%, 2010р. – 10,9%, 2011р. – 11,6% (рис.1).

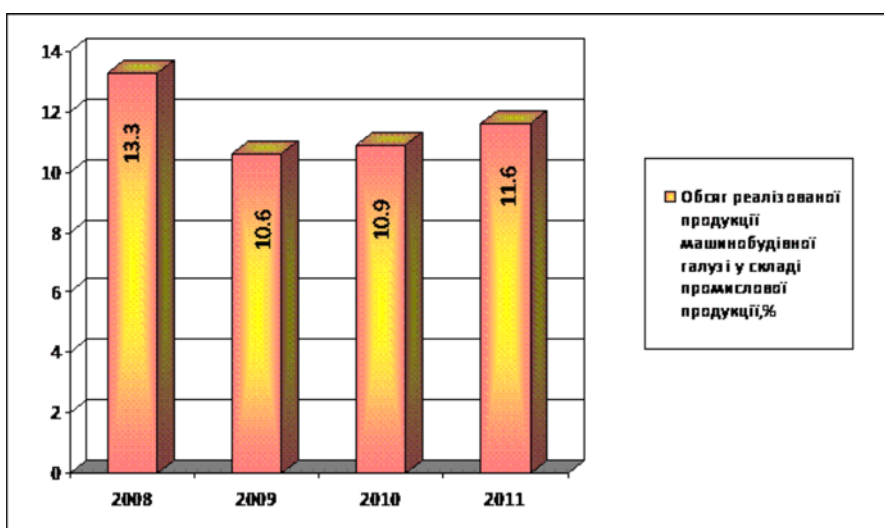

Рис. 1. Динаміка обсягу реалізованої продукції машинобудівної галузі у складі промислової продукції у 2008-2011 рр.

Попит на продукцію машинобудування характеризується високою чутливістю до загальноекономічних циклів і залежить від доступу до кредитних ресурсів. У результаті чого, у 2011 р. темпи падіння по сегментах під впливом зменшення інвестиційного попиту як на внутрішньому, так і на зовнішніх ринках, були вищими порівняно з іншими секторами економіки. У результаті більше всього постраждала сфера транспорту і транспортного устаткування (у 2009р. падіння на 64% відносно аналогічного періоду попереднього року, у 2010р. зростання на 120%, у 2011р.). Загалом за 2010 рік обсяги реалізації продукції машинобудування зменшилися на 42% після зростання на 28% у 2009 році, при цьому, спад виробництва склав майже 39%, в інших галузях він склав – 6 - 26,7%. Отже, в наслідок світової кризи саме машинобудівна галузь постраждало найбільше, порівняно з іншими галузями промисловості.

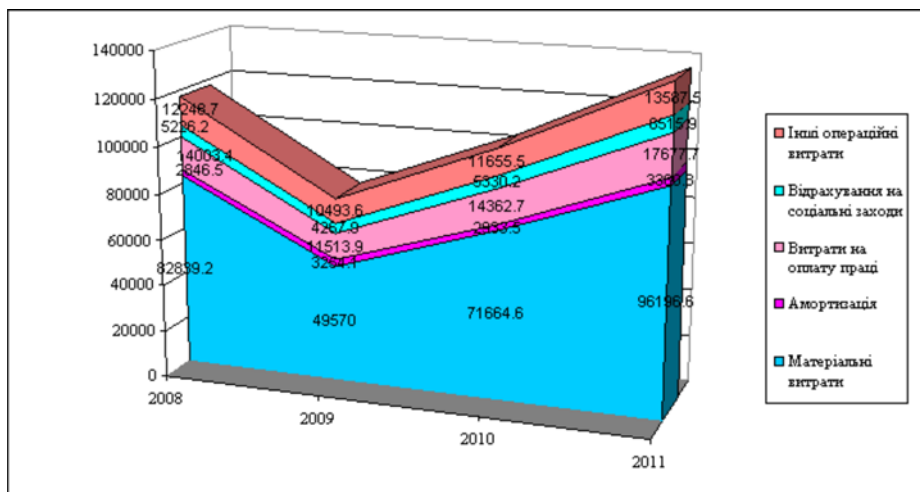

Рис. 2. Структура та динаміка витрат машинобудування у 2008-2011рр.

Як бачимо на рис.2 найбільшу частку в операційних витратах займають матеріальні витрати. У 2009р. спостерігається зменшення витрат, це пов'язано з спадом всієї галузі в цілому. В подальшому з поступовим відновленням темпів машинобудування рівень витрат також зростає. Операційні витрати на одиницю реалізованої продукції за всіма видами продукції до 2011 року поступово зменшувались. Зменшення витрат означає збільшення доходів (рис. 3).

Слід зауважити, що машинобудівна галузь в Україні є експорторієнтованою, на зовнішні ринки реалізується близько половини виробленої продукції. При цьому експорт недиверсифікований і припадає переважно на країни СНД (насамперед Росію), які також сильно постраждали від кризи. У результаті чого, різке скорочення інвестиційної активності у 2010 році на основних ринках збуту призвело до зменшення експорту продукції машинобудування на 37% – до 6,89 млрд.дол.США. У першій половині 2011 року, за рахунок поступового відновлення інвестиційного попиту на зовнішніх ринках відбулося зростання експорту продукції машинобудування, порівняно з відповідним періодом попереднього року, більш ніж на 40% – до 3,94 млрд.дол. США.

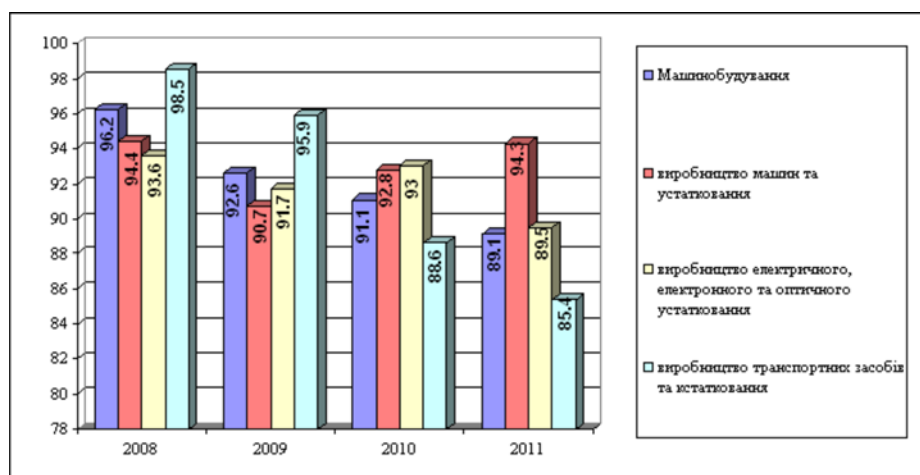

Рис. 3. Динаміка операційних витрат на одиницю реалізованої продукції, коп./грн.

Висновки. Підсумовуючи все вищевикладене, можна стверджувати, що рівень розвитку машинобудівної галузі — одна з найважливіших ознак її технологічного прогресу та цивілізованості. Машинобудівна галузь є найбільш постраждалою внаслідок світової фінансово-економічної кризи. Певне відновлення комплексу не забезпечило досягнення передкризового рівня через значну залежність машинобудівних підприємств та споживачів даної продукції від доступу до кредитних ресурсів, низький рівень інноваційно-інвестиційної активності підприємств машинобудування та введення в дію основних фондів.

Література.

1. Ареф'єва О. В. Оцінка рівня економічної стійкості підприємства: сутність, складові та заходи її забезпечення / О. В. Ареф'єва, Д. М. Гординська // Актуальні проблеми економіки. — 2008. — № 8. — С. 83–90.
2. Кудря Я. В., Жуковська Т. О. Сучасний стан і шляхи розвитку акціонерних компаній в машинобудуванні України // Актуальні проблеми економіки. — 2008. — №6. — С. 143–156.
3. Любченко Н. Л. методичні засади оцінки рівня економічної стабільності промислового підприємства / Н. Л. Любченко // Економіка та фінанси в умовах глобалізації: досвід, тенденції та перспективи розвитку : зб. тез I міжнар. наук.-практ. конф. «Економіка та фінанси в умовах глобалізації: досвід, тенденції та перспективи розвитку» — Мakiivka: МEGI, 2009. — С. 213–215.
4. Машинобудування в Україні: тенденції, проблеми, перспективи / за заг. ред. чл.-кор. НАН України Б. М. Данилишина. — Ніжин: Аспект-Поліграф, 2007. — 308 с.
5. Реструктуризація промисловості України у процесі посткризового відновлення / [О.В. Собкевич, А. І. Сухоруков, В.Г. Савченко та ін.]: під ред. Я. А. Жаліло — К.: НISD, 2011. — 54 с.

References.

1. Aref'ieva O. V. Otsinka ravnja ekonomichnoi stijkosti pidpriemstva: sutnist', skladovi ta zakhody ii zabezpechennja / O. V. Aref'ieva, D. M. Horodyns'ka // Aktual'ni problemy ekonomiky. — 2008. — № 8. — S. 83–90.
2. Kudria Ya. V., Zhukovs'ka T. O. Suchasnyj stan i shliakhy rozvytku aktsionermykh kompanij v mashynobuduvanni Ukrainy // Aktual'ni problemy ekonomiky. — 2008. — №6. — S. 143–156.
3. Liubchenko N. L. metodychni zasady otsinky ravnja ekonomichnoi stabil'nosti promysloвого pidpriemstva / N. L. Liubchenko // Ekonomika ta finansy v umovakh hlobalizatsii: dosvid, tendentsii ta perspektivy rozvytku : zb. tez I mizhnar. nauk.-prakt. konf. «Ekonomika ta finansy v umovakh hlobalizatsii: dosvid, tendentsii ta perspektivy rozvytku» — Makiivka: MEGI, 2009. — S. 213–215.
4. Mashynobuduvannja v Ukraini: tendentsii, problemy, perspektivy / za zah. red. chl.-kor. NAN Ukrainy B. M. Danylyshyna. — Nizhyn: Aspekt-Polihraf, 2007. — 308 s.
5. Restrukturyzatsija promyslovosti Ukrainy u protsesi postkryzovoho vidnovlennja / [O.V. Sobkevych, A. I. Sukhorukov, V.H. Savchenko ta in.]: pid red. Ya. A. Zhalilo — K.: NISD, 2011. — 54 s.

Стаття надійшла до редакції 28.07.2013 р.